Lietas Nr. A420141825
A42-00260-26/6
ECLI:LV:ADRJRIT:2026:0312.A420141825.3.S

Administratīvā rajona tiesa

Rīgas tiesu nams

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2026.gada 12.martā

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese E.Apīne

piedaloties pieteicējas SIA „Bite Latvija” pilnvarotajam pārstāvim zvērinātam advokātam Matīsam Šķiņķim,

atbildētāja pusē pieaicinātās iestādes – Rīgas valstspilsētas pašvaldības Pilsētas attīstības departamenta – pārstāvim /Persona A/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu SIA „Bite Latvija” pieteikumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu akceptēts paskaidrojuma raksts objektam „Esošo „Rīgas radiotranslācija” infrastruktūru remonts un esoša SIA „Baltcom” elektronisko sakaru tīkla optimizācija Skolas ielā 28, 30, 32, 34 – Baznīcas ielā 41/43, Rīgā”.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas valstspilsētas pašvaldības Pilsētas attīstības departamenta (turpmāk – Departaments vai atbildētājs) 2025.gada 27.februāra lēmumu Nr.DA-25-6185-nd (turpmāk – Lēmums) (*lietas 15.lapa*) atstāts negrozīts Rīgas valstspilsētas pašvaldības Pilsētas attīstības departamenta Pilsētvides dizaina un inženierbūvju pārvaldes 2024.gada 27.novembra lēmums Nr.BIS-BV-5.21-2024-1233 (DA-24-32762-nd), ar kuru atteikts akceptēt paskaidrojuma rakstu objektam „Esošo „Rīgas radiotranslācija” infrastruktūru remonts un esoša SIA „Baltcom” elektronisko sakaru tīkla optimizācija skolas ielā 28, 30, 32, 34 – Baznīcas ielā 41/43, Rīgā” (turpmāk – Paskaidrojuma raksts). Lēmums pamatots ar sekojošiem argumentiem.

[1.1] Objekts „„Rīgas Radiotranslācijas” tīkls „Centrs” posmā Baznīcas ielā 41/43 – Skolas ielā 28, Rīga” (turpmāk – Objekts) atrodas valsts nozīmes pilsētbūvniecības pieminekļa „Rīgas pilsētas vēsturiskais centrs” (valsts aizsardzības Nr. 7442) un UNESCO Pasaules kultūras un dabas mantojuma vietas (aizsardzības Nr. 852) „Rīgas

vēsturiskais centrs” teritorijā, kurās atbilstoši Rīgas domes 2006.gada 7.februāra saistošo noteikumu Nr.38 „Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” (turpmāk – Apbūves noteikumi) 72.2.apakšpunktam elektronisko sakaru tīklus drīkst izvietot tikai pazemes kabeļu līnijās;

[1.2] Pieteicējas argumentācija par Būvniecības ieceres Objektā realizācijas alternatīvu risinājumu neesamību nav pamatota, jo ievadu ēkās neesamība visās nepieciešamajās ieejās ir tehniski risināms jautājums, savukārt saskaņojumu saņemšana ir risināma civiltiesiskā kārtībā;

[1.3] Paskaidrojuma raksta risinājumi nav izstrādāti uz būvju situācijas plāna vai topogrāfiskā uzmērījuma plāna pamata, tādēļ nevar izvērtēt saskaņojuma nepieciešamību ar citiem inženiertīklu turētājiem, ievērojot Ministru kabineta 2014.gada 19.augusta noteikumu Nr.501 „Elektronisko sakaru inženierbūvju būvnoteikumi” 19.8.punktu. Augstas detalizācijas topogrāfiskās informācijas izstrādāšana ir paredzēta Paskaidrojuma raksta projektēšanas uzdevumā.

[2] Pieteikumā lūgts izdot labvēlīgu administratīvo aktu, pamatojoties uz sekojošiem argumentiem.

Lēmumā nepareizi interpretēts Apbūves noteikumu 66.punkts. Tas nav piemērojams, jo, interpretējot pašvaldības saistošos noteikumus teleoloģiski, vēsturiski un sistēmiski, pienākums pāriet no gaisvadu kabeļiem uz pazemes kabeļu kanalizācijām personām iestājas tikai brīdī, kad pašvaldība nodrošinājusi reālas iespējas veikt gaisvadu kabeļu pāreju. Gaisvadu rekonstrukcijas gadījumā Apbūves noteikumu 66.punktam ir rekomendējošs raksturs.

Pieteicēja tiesiski paļāvās, ka pašvaldība pildīs savu ar normatīvo aktu uzlikto pienākumu nodrošināt pazemes infrastruktūras izveidi Rīgas vēsturiskā centra teritorijā. Apbūves noteikumi jau no 2006.gada 7.februāra un Rīgas domes 2005.gada 20.decembra saistošie noteikumi Nr.34 „Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” no 2009.gada 18.augusta noteica Rīgas valstspilsētas pašvaldības pienākumu veikt darbības, lai Rīgas vēsturiskā centra teritorijā būtu veikta pazemes kabeļu kanalizācijas infrastruktūras ierīkošana.

Pieteicējai nepastāv alternatīva Objekta izstrādei ne gaisvadu kabeļu formā, jo pastāv juridiski un finansiāli neiespējami šķēršļi TET kabeļu kanalizācijas izmantošanai, ievērojot, ka kanalizācija ir privātā īpašumā un ēku īpašnieki atsakās sniegt saskaņojumus, kas izslēdz civiltiesisko risinājumu, bet citas alternatīvas nepastāv.

Lēmumā nav pamatotu apsvērumu par to, kāda informācija pašvaldībai nav redzama no Paskaidrojuma raksta Objektam, lai pārbaudītu, vai pieteicējai bija jāiegūst kāds tāds saskaņojums, kuru pieteicēja nav ieguvusi. Visām inženierkomunikācijām jābūt atspoguļotām augstas detalizācijas topogrāfiskās informācijas un tās centrālajā datubāzē, un pašvaldība var viegli pārliecināties, ka nav tādu saskaņojumu, kurus pieteicēja nav ieguvusi. Prasība projektēšanas uzdevumā attiecībā uz pienākumu veikt infrastruktūras uzmērīšanu un reģistrāciju var būt attiecināta tikai uz stadiju pēc būvdarbiem.

Pieteikuma papildinājumos (*lietas 85.lapa*) pieteicēja uztur pieteikuma argumentāciju un norāda, ka 2025.gada 25.aprīlī Departamentā iesniedza saturiski identisku iepriekšējam paskaidrojuma rakstu, kam pievienots būvju situācijas plāns, un ar Departamenta 2025.gada 27.maija lēmumu Nr.BIS-BV-5.21-2025-534 atteikts veikt atzīmi par būvniecības ieceres akceptu paskaidrojuma rakstam, pamatojoties uz to pašu Lēmuma argumentu, ka jāīsteno pāreja no gaisvadu kabeļu līnijām uz pazemes kabeļu līnijām, un neesot pierādīta neiespējamība veikt kabeļu izbūvi kabeļu kanalizācijā.

Pieteicēja atsakās no sava prasījuma daļā, ar ko Lēmumā konstatēts, ka viens no atteikuma pamatiem paskaidrojuma raksta akceptēšanai ir būvju situācijas plāna neesība. Tā kā paskaidrojuma raksts ar būvju situācijas plānu ir papildināts, tad pieteikuma priekšmeta apmierināšanai, administratīvā akta izdošanai, šāds šķērslis vairs nepastāv.

Rakstveida paskaidrojumos (*lietas 126.lapa*) pieteicēja izskaidro paskaidrojuma rakstā plānotos veicamos darbus, salīdzinot ar esošo Objektu un tā vēsturisko projektu, kā arī precizē plānotā remonta būvapjomu un tīkla jaudu.

[3] Paskaidrojumos tiesai (*lietas 52., 107.lapa*) atbildētājs pieteikumu uzskata par nepamatotu un noraidāmu, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem.

[4] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis prasījumu uzturēja, bet atbildētāja pārstāvis pieteikumu neatzina, atsaucoties uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumā norādīto pamatojumu.

Motīvu daļa

[5] Ar Lēmumu pieteicējai atteikta Paskaidrojumu raksta akceptēšana, pamatojot atteikumu ar Apbūves noteikumu 66.punktu un Objekta atrašanos pilsētbūvniecības pieminekļa teritorijā, kā arī būvju situācijas plāna neesību ieceres dokumentu sastāvā. Tā kā citi šķērši, izņemot minētos, no kuriem pieteicēja būvju situācijas plānu jau sagatavojusi, no atbildētāja puses nav norādīti, tad tiesa izvērtēs, vai pieteicējas iecerei pamatoti ir piemērojama atbildētāja norādītā tiesību norma un tās prasību neizpilde ir šķērslis Paskaidrojuma raksta akceptam.

[6] Apbūves noteikumu 66.punkts noteic pienākumu būvniecības subjektiem, proti, "ierīkojot vai rekonstruējot inženierkomunikācijas, īsteno pāreju no gaisvadu iekārto kabeļu līnijām uz pazemes kabeļu līnijām".

No normas teksta izriet, ka izmantojamas pazemes kabeļu līnijas katrā gaisvadu iekārto kabeļu līniju ierīkošanas vai rekonstrukcijas gadījumā.

Būvniecības likuma 1.panta 5.punkts noteic, ka ierīkošana ir "būvdarbi, kurus veic inženiertīkla montāžai, ievietošanai vai novietošanai pamatnē (zemē vai gultnē) vai būvē", bet minētā likuma pārejas noteikumu 7.punkts noteic, ka "līdz grozījumu izdarīšanai normatīvajos aktos šajā likumā lietotie jēdzieni "pārbūve" un "lietošanas veida maiņa" atbilst jēdzienam "rekonstrukcija", bet jēdziens "atjaunošana" — jēdzienam "renovācija"". Minētais nozīmē, ka Elektronisko sakaru likuma 1.panta 19.punkta jēdziens "elektronisko sakaru tīkla pārbūve – būvdarbi, kuru rezultātā ir mainīts elektronisko sakaru tīkla inženierbūves vai tās daļas apjoms vai pastiprināti nesošie elementi vai konstrukcijas, kā arī elektronisko sakaru tīkla daļas vai iekārtu nomaiņa vai citi saistītie darbi aizsargjoslā, vai elektronisko sakaru tīkla vai tā iekārtu daļas apjoma maiņa, saglabājot esošās funkcijas" ir saprotams arī kā elektronisko sakaru tīkla rekonstrukcija.

Tātad augšminēto jēdzienu saturs skaidro Apbūves noteikumu 66.punkta piemērošanas gadījumus un aptver gan ierīkošanu, uz ko daļēji norāda pieteicēja, gan pārbūvi, jo abos gadījumos norma būtu piemērojama.

Lietā nav strīda, ka pieteicēja vēlas veikt izmaiņas tai piederošajā gaisvadu kabeļu līniju tīklā. Paskaidrojuma raksta saturs liecina, ka tas izstrādāts kā "Esošo "Rīgas Radiotranslācija" infrastruktūru remonts un esoša SIA "Baltcom" Elektronisko sakaru tīkla optimizācija Skolas ielā 28,30,32,34 – Baznīcas ielā 41/43, Rīgā*(lietas 32.lapa)*. Tāpat no Paskaidrojumu raksta teksta un tehniskajiem risinājumiem izriet, ka notiek ne tikai Objekta daļu nomaiņa (kā atjaunošana), bet arī pārbūve un apjoma izmaiņas, kā to noteic Būvniecības likuma 1.panta 9.punkts, skaidrojot šo jēdzienu, proti, pārbūve ir "būvdarbi, kuru rezultātā ir mainīts būves vai tās daļas apjoms vai pastiprināti nesošie elementi vai konstrukcijas, mainot vai nemainot lietošanas veidu". Atbildētāja pārstāvis pamatoti tiesas sēdē norādīja uz Objekta izmaiņām, veicot trašu Stabu iela 2 – Baznīcas iela 41/43 un Skolas iela 28 – Skolas 34 pārkārtošanu, ko atspoguļo "Kabeļu trases shēma". Turklāt arī pati pieteicēja lieto šo jēdzienu "rekonstrukcija" Paskaidrojuma rakstā, kā arī norāda uz optimizāciju un aizsargjoslas samazināšanu no 1320 m^2 uz 1177 m^2 *(lietas 116.lapa)*. Līdz ar to tiesa minēto Objektu un tam sagatavoto Paskaidrojumu rakstu vērtē kā pārbūves ieceri, lai arī tas satur atjaunošanas un ierīkošanas elementus.

Tātad Apbūves noteikumu 66.punkts, kas ietverts Lēmumā kā atteikuma akceptēt Paskaidrojuma rakstu pamatojums, vispārīgi ir attiecināms uz pieteicējas ieceri. Tomēr tiesai vienlaikus ir jāpārliecinās, ka atbildētājs

minēto normu ir pareizi interpretējis un piemērojis konkrētajos faktiskajos apstākļos.

[7] Atbildētājs atkārtotajā atteikumā *(lietas 88.lapa)* norādīto Apbūves noteikumu 66.punkta piemērošanu saista ar Apbūves noteikumu 72.2.punktu, kas noteic, ka "pilsētbūvniecības pieminekļu teritorijās elektronisko sakaru tīklus izvieto tikai pazemes kabeļu līnijās". Tā kā lietā nav strīda, ka Objekts atrodas pilsētbūvniecības pieminekļa teritorijā, tad saprotams, ka vispārīgi pieteicējas ieceres realizēšanas vietā Apbūves noteikumu 72.2.punkts ir uztverams kā speciālais tiesiskais regulējums, iepretim, piemēram, Apbūves noteikumu 64.4.punkta izņēmumam, kas tomēr pieļauj inženierkomunikāciju gaisvadu un kabeļu vilkšanu iekšpagalmā (ja tie nav redzami no publiskās ārtelpas).

Tātad no minēto normu izpratnes izriet, ka pilsētbūvniecības pieminekļa teritorijā jauna ierīkošana un būvniecība, kas skar elektronisko sakaru tīklus, izņemot atjaunošanu, iespējama tikai pazemes kabeļu līnijās, un esošu tīklu papildus ierīkošana vai pārbūve veicama ar pāreju uz pazemes kabeļu līnijām.

Vienlaikus tiesas vērtējumā minētās normas nesniedz skaidru atbildi uz jautājumu, kam šīs pazemes kabeļu līnijas ir pienākums ierīkot, jo atbildētājs uzskata, ka tas jānodrošina pieteicējai vienlaikus ar Objekta pārbūves ieceri, bet pieteicēja, ka tas jānodrošina atbildētājam.

Atbildētājs savu viedokli ir pamatojis ar sabiedrības interesi vēsturisko kultūras pieminekļu aizsardzībā, ko Administratīvā rajona tiesa vērtē kā pilnībā pamatotu argumentu, taču vienlaikus norāda, ka tās ieskatā atbildētājs Lēmumā nav pienācīgi aplūkojis un atspēkojis arī pieteicējas norādītos argumentus, tostarp tādus, kas attiecināmi uz pašvaldības pienākumu nodrošināt šādu pazemes kabeļu līniju izveidi.

Administratīvās rajona tiesas ieskatā minētais pieteicējas arguments ir pietiekami nozīmīgs un aplūkojams kontekstā ar pieteicējas īpašuma tiesībām, jo nav šaubu, ka pazemes kabeļu līniju izveide Rīgas vēsturiskajā centrā un tā teritorijā prasa ievērojamus mantiskos ieguldījumus, proti, šāds atbildētāja Lēmums būtiski aizskar pieteicējas īpašuma tiesības.

Latvijas Republikas Satversmes tiesa, skaidrojot jēdziena "īpašums" saturu ir norādījusi, ka Satversmes 105. pants paredz visaptverošu mantiska rakstura tiesību garantiju un neaprobežojas vienīgi ar īpašuma tiesībām. Ar „tiesībām uz īpašumu" saprotamas visas mantiska rakstura tiesības, kuras tiesīgā persona var izlietot par labu sev un ar kurām tā var rīkoties pēc savas gribas, piemēram, īpašums (Civillikuma 927. panta izpratnē); ķīlas tiesības; servitūtu tiesības; autortiesības; tiesības uz izgudrojumiem un preču zīmēm; tiesības, kas izriet no kapitāla daļām un akcijām (kā arī citiem vērtspapīriem); saistībtiesiski prasījumi, kas pamatoti ar līgumu vai deliktu; koncesiju tiesības; tiesības (uz licences pamata) veikt komercdarbību u. c. *(sk. Satversmes tiesas 2010. gada 20. aprīļa lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2009-100-03 8.2. punktu, 2010. gada 19.jūnija sprieduma lietā Nr. 2010-02-01 5.2. punktu).*

Tātad kontekstā ar pieteicējai dotu uzdevumu visā Objekta teritorijā nodrošināt pazemes kabeļu līniju izveidi, lai tā varētu realizēt savu ieceri, ir saprotams, ka šāds Lēmums rada pieteicējas īpašuma tiesību būtisku ietekmēšanu (naudas, laika, cilvēkresursu u.c. patēriņu). Savukārt pretnostatīto tiesību vai pieņemtā lēmuma samērīguma izvērtēšanu atbildētājs nav veicis. Vēlreiz norādot, ka nav šaubu, cik vērtīgi un sabiedrības interesēs aizsargājami ir valsts nozīmes pilsētbūvniecības piemineklis „Rīgas pilsētas vēsturiskais centrs" (valsts aizsardzības Nr. 7442) un UNESCO Pasaules kultūras un dabas mantojuma vieta (aizsardzības Nr. 852) „Rīgas vēsturiskais centrs", tiesai no Lēmuma satura un tajā norādītajām tiesību normām nav saskatāms pamats, kālab šis pienākums ir noteikts tieši pieteicējai.

Atbildētājs rakstveida paskaidrojumā tiesai kā piemēru norāda, ka tikai ēkā Skolas ielā 30, Rīgā bez pieteicējas tīkliem vien atrodas a/s "Balticom", SIA "Telia Latvia", SIA "Telenet", SIA "Netvision" un SIA "Versija" piederošie elektronisko sakaru tīkli, proti, ir virkne privāto tiesību subjektu, kuriem šajā teritorijā ir vienlīdzīga interese un kurus vienlīdz saista šis pienākums pāriet uz pazemes komunikācijām, taču šīs personas vēl nav iesniegušas ierīkošanas vai pārbūves ieceres, kas nozīmē, ka atbildību par to, kur un kā izvietot pazemes tīklus Rīgas vēsturiskā centra teritorijā, atbildētājs pilnībā pārliek uz pieteicēju, kura, iespējams, ir pirmā no ierosinātājiem. Turklāt tiesa kritiski vērtē iespējamību katram no augšminētajiem operatoriem izveidot savu

pazemes līniju šīs teritorijas apbūves blīvuma dēļ. Tas nozīmē, ka faktiski no pieteicējas tiek pieprasīti ieguldījumi visas sabiedrības interešu vārdā, taču atteikumā tiesa nesaskata pienācīgu juridisko un faktisko pamatojumu, kālab atbildētājs šādu apgrūtinājumu (īpašuma izmantošanas nastu) uzskata par atbilstošu un saistošu pieteicējai. Lai arī tiesa izskatāmajā gadījumā lemj par pienākuma uzlikšanu akceptēt Paskaidrojuma rakstu, nevis atcelt Lēmumu, tās ieskatā Lēmums nepienācīgi izpilda Administratīvā procesa likuma 67.panta otrās daļas prasības par procesa dalībnieka argumentu izvērtēšanu kopsakarā ar faktu un tiesību normu analīzi.

[8] Lēmumā bez pienācīgas atbildes ir palikuši pieteicējas argumenti, kas skar neiespējamību izmantot SIA "Tet" kabeļu kanalizācijas trases, jo šis komersants, kurš, citstarp, ir baudījis valsts monopolu elektronisko sakaru tīklu izveidē, ir pieteicējai sagatavojis atteikuma vēstuli, paskaidrojot, ka pieteicējas pieteikuma izstrāde ir apturēta, "jo kanalizācijas trasē kādā no posmiem ir jānovērš kabeļu kanalizācijas kanālu bojājums vai jānovērš kanālu pārblīvējums, par ko iepriekš nav bijis zināms"*(lietas 67.lapa).* Savukārt to, vai atbildes saturs atbilst patiesiem faktiem, atbildētājs nav pārbaudījis un arī neiejaucas pieteicējas savstarpējās attiecībās ar citu elektronisko sakaru komersantu. Pieteicēja vairākkārt atbildētājam ir norādījusi, ka tai nav iespējas izvietot Objektu citādi, kā vien saglabājot esošos gaisvadu risinājumus, jo pazemes kabeļu līniju nav un tas prezumē, ka pieteicējai tās ir pašai jāizbūvē. Minētajā sakarā tiesa vēlreiz vēlas akcentēt īpašuma tiesību jautājumu un atbildētāja tiesību apjomu, ar Lēmumu iejaucoties pieteicējas kā privātpersonas īpašuma tiesībās – radot būtisku mantisku apgrūtinājumu un nosakot resursu patēriņa ziņā apjomīgu pienākumu, tai pat laikā neveicot lietas apstākļu noskaidrošanu un pārbaudi, kas attiecas uz iespējamību vai neiespējamību vispār nodrošināt konkrētos tehniskos risinājumus Objekta teritorijā.

Atbildētāja Lēmumā norādītais pamatojums ir pašvaldības saistošo noteikumu normas, taču pašvaldība ir tiesīga izdot saistošos noteikumus, ievērojot augstākstāvošu tiesību normu norādījumus un deleģējumu. Administratīvā rajona tiesa lietas izskatīšanā nav konstatējusi augstākstāvoša juridiskā spēka tiesību normas, kas noteic tādiem privāto tiesību subjektiem kā pieteicēja pienākumu veikt elektronisko sakaru tīklu būvniecības ieceres realizāciju šādā veidā, tostarp, pieteicējai pārcelt sev piederošo īpašumu (gaisvadu līnijas) uz pazemi, pirms tam nodrošinot pazemes komunikāciju izbūvi.

Pieteicēja pamatoti norāda, ka Ministru kabineta 2015.gada 30.jūnija noteikumu Nr.328 "Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 262-15 "Elektronisko sakaru tīkli"" 78.punkts noteic, ka "starp ēkām gaisvadu un piekārto kabeļu līniju montē, izmantojot statnes uz ēku jumtiem vai stiprinājumus pie būvju un ēku kapitālajām sienām, ja to pieļauj pašvaldību apbūves noteikumi", bet tas neparedz deleģējumu pašvaldībai izdot saistošos noteikumus ar šādu pienākumu. Minētie Ministru kabineta noteikumi izdoti saskaņā ar Būvniecības likuma 5.panta pirmo daļu, kas deleģē uzdevumus būvniecības jomā Ministru kabinetam, un noteikumu 78.punkts tikai satur atsauci uz pašvaldību noteiktu izņēmumu iespējamību, bet ne to, ka pašvaldībai ir tiesības tos noteikt saskaņā ar Ministru kabineta 2015.gada 30.jūnija noteikumu Nr.328 deleģējumu.

Ar minēto tiesa norāda, ka Apbūves noteikumu 66.punkta prasībai ir jābūt saistītai ar patstāvīgu tiesisko pamatu, kas izriet no augstākstāvošas tiesību normas, proti, uz kādas likuma normas un deleģējuma pamata šo komunikāciju īpašniekam noteikts tieši šāds mantisks apgrūtinājums.

Tiesai nav šaubu, ka Apbūves noteikumu 66.punkts un Apbūves noteikumu 72.2.punkts ir pieņemti ar mērķi aizsargāt vēstures un kultūras vērtības Rīgas pilsētā, tomēr attiecībā uz šādiem, tiesību normu noteiktiem, pienākumiem vienmēr ir izvērtējams, vai nepastāv citi un subjektu mazāk ierobežojoši līdzekļi mērķa sasniegšanai.

Pieteicēja ir aicinājusi tiesu vērsties ar pieteikumu Satversmes tiesā par šo pašvaldības izdoto tiesību normu atbilstību augstāka juridiskā spēka tiesību normām, tomēr konkrētajā gadījumā tiesa nekonstatē pamatu pieteikuma iesniegšanai, jo tās ieskatā vispirms ir aplūkojams jautājums par tiesību normu interpretāciju.

Tiesa jau norādīja, ka gramatiski atbildētāja norādītās tiesību normas paredz pienākumu elektronisko sakaru tīklus attiecīgajā pilsētas teritorijā pārvietot uz pazemi, taču tā ir tikai gramatiskā interpretācijas metode, no kā tiek izsecināts pieteicējas pienākums izbūvēt vietu, uz kurieni tīkli pārvietojami. Savukārt sistēmiskā tiesību normu vērtēšana tiesas ieskatā pamato tos pieteicējas argumentus, kas skar atbildētāja pienākumu veikt pazemes kabeļu līniju ierīkošanu, jo Apbūves noteikumu 69.punkts noteic, ka "ielu rekonstrukcijas projektos paredz papildu kabeļu kanalizācijas caurules, ko izmanto kopējo pazemes kabeļu līniju ierīkošanai". Likuma "Par autoceļiem" 1.panta

otrā daļa noteic, ka “pilsētu ielas ir attiecīgo pašvaldību iestāžu pārziņā, un to uzturēšanas un lietošanas kārtību nosaka šīs iestādes. [..]”. Tiesa nav guvusi pierādījumus, ka publiskajā lietošanā esošās ielas Rīgas vēsturiskā centra teritorijā nebūtu pašvaldībai piederošas un tās kontrolē. Savukārt, ja Apbūves noteikumu 69.punkts noteic, ka ielu rekonstrukcijas projektos paredz šīs pazemes kabeļu līniju ierīkošanai nepieciešamās caurules, un vienlaikus ir secināms, pirmkārt, neviena cita persona nevar rīkoties ar pašvaldībai piederošo īpašumu (ielām) un veikt to rekonstrukciju jeb pārbūvi, otrkārt, ja projektā ir paredzēta pazemes kabeļu cauruļu izvietošana, tad loģiski seko arī projekta realizācija un arī tajā ietverto cauruļu izbūve.

Tātad no normu gramatiskā salīdzinājuma un sistēmiskā vērtējuma izriet, ka kabeļu kanalizācijas caurules pilsētas ielās savos ielu rekonstrukcijas projektos paredz pašvaldība (Apbūves noteikumu 69.punkts), bet elektronisko sakaru komersanti saviem gaisvadu tīkliem “īsteno pāreju” (Apbūves noteikumu 66.punkts) un “izvieto” (Apbūves noteikumu 72.2.punktu), nevis uz sava rēķina izbūvē pazemes kabeļu līniju trases. Savukārt minētais arī ir saistāms ar tiesas apsvērumu, ka tiesību normas, ar ko pamatots Lēmums, pašas par sevi nav augstākā juridiskā spēka tiesību normām neatbilstošas, ja tās piemēro kopsakarā ar Apbūves noteikumu satura noskaidrošanu, ja atbildētājs pats noteicis saistību iekļaut šādu pazemes līniju koridorus savos ielu rekonstrukciju projektos, tad attiecīgi privātpersonām var pastāvēt saistība sev piederošos tīklus tajos ievietot, jo nav šaubu, ka izmaksu un elektronisko sakaru komersantu īpašuma tiesību ietekmes ziņā pāreja un izvietošana vairāk izpilda samērīguma kritēriju, nekā kādam no daudziem elektronisko sakaru komersantiem noteikt pazemes komunikāciju izbūves koridorus citu komersantu interesēs un sabiedrības vēstures un kultūras aizsardzības mērķu sasniegšanā.

Pieteicēja lietas izskatīšanā vairākkārt ir norādījusi, ka atbildētājs nav izpildījis šo pienākumu jau kopš attiecīgo normu ieviešanas Apbūves noteikumu saturā, taču tiesa nesaskata nepieciešamību pārbaudīt šīs lietas ietvaros, vai atbildētājs Objekta teritorijā ir veicis kādus ielu pārbūves darbus un vai to projektu sastāvā ir bijusi ievērota Apbūves noteikumu 69.punkta prasība. Minētie jautājumi var tikt aplūkoti kā patstāvīgi prasījumi, pārbaudot ielu pārbūves projektu atbilstību tiesību normām no pieteicējas tiesību aizsardzības skatu punkta, taču tie nav šīs lietas pārbaudes priekšmets.

Augstākā tiesa citā lietā, aplūkojot personas iebildumus par pašvaldības noteiktu pienākumu veikt jaunu lietus ūdeņu novadīšanas sistēmas izbūvi, pārvietojot to pazemē, kamēr persona tikai vēlējās veikt mājas fasādes sakopšanas darbus, ar 2025.gada 25.februāra rīcības sēdes lēmumu lietā Nr.SKA-350/2025 ir atteikusi kasāciju Administratīvās apgabaltiesas 2024.gada 3.oktobra spriedumam lietā Nr.A420170923, kurā norādīts, ka “Departamentam no normatīvajiem aktiem neizriet tiesības reizē ar fasādes remontu prasīt pārbūvēt arī lietus ūdens novadīšanas risinājumu, šāda prasība ir nesamērīga un rada būvieceres iesniedzējiem nesamērīgus apgrūtinājumus. Turklāt, kā to norāda pieteicējs, mājai, neveicot fundamentālus pārbūves darbus, vispār nav iespējams izveidot cita veida lietus ūdens novadīšanas sistēmu, kā tikai esošo. Ņemot vērā, ka māja ir vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis, jebkuras mājas pārbūves, kas būtu saistītas ar citādu lietus ūdens novadīšanas risinājumu izbūvi, tā rezultātā izmainot esošo mājas fasādes izskatu, nebūtu pieļaujamas” *(sk. minētā sprieduma 17.punktu)*.

Tiesa minētajā saskata līdzīgus apstākļus ar izskatāmo lietu, kad pašvaldība vēlas panākt tās teritorijas vides kvalitātes paaugstināšanu ar privātpersonu resursiem, pienācīgi neapsverot savu prasību pamatu un izvēlēto līdzekļu samērīgumu.

Ievērojot, ka tiesas vērtējumā atbildētājs nepamatoti ir atteicis Paskaidrojuma raksta akceptu, kas neparedz pieteicējas elektronisko sakaru tīklu pārvietošanu pazemē, jo nav augstākstāvoša juridiskā spēka tiesību normas, kas nosaka pieteicējai pienākumu pazemes komunikācijas izbūvēt, un citi risinājumi nav konstatējami, pieteikums ir apmierināts.

[9] Pieteicēja paskaidrojumos tiesai ir atsaukusies arī uz Eiropas Padomes un Eiropas Parlamenta 2024.gada 29.aprīļa regulu (ES) 2024/1309 par gigabitisku elektronisko sakaru tīklu ierīkošanas izmaksu samazināšanas pasākumiem, Regulas (ES) 2015/2120 grozīšanu un Direktīvas 2014/61/ES atcelšanu (Gigabitiskās infrastruktūras akts), uzsverot optisko risinājumu nozīmību un mērķi infrastruktūras izbūvi padarīt pēc iespējas efektīvu un pēc iespējas lētu.

Administratīvās rajona tiesas vērtējumā atbildētāja pārstāvis tiesas sēdē pamatoti norādīja, ka minētās regulas norādes nenozīmē dalībvalstu kultūras un vēstures mantojuma īpatnību nerespektēšanu, kam piekrīt arī tiesa, jo, lai arī minētā regula izceļ nepieciešamību atbalstīt konkrēto jomu ātrdarbības optiskajiem tīkliem, minētais nenozīmē, ka tiek izslēgta nacionālo tiesību normu pastāvēšana, kas individualizē konkrētus gadījumus, tostarp, paredzot arī izņēmumus valsts teritorijā. Tieši tamdēļ šādos jautājumos ir nepieciešama situācijas vispusīga aplūkošana, atceroties par visām iesaistīto subjektu tiesībām, tostarp, gan par kultūras un vēstures pieminekļu aizsardzību, gan par tiesībām brīvi veikt uzņēmējdarbību. Attiecībā uz pēdējo Administratīvā rajona tiesa vēlas norādīt uz Augstākās tiesas viedokli līdzīgā lietā, kur tiesa, izlemjot lūgumu par pagaidu aizsardzību, ir norādījusi, ka "Vispārzināms fakts ir tehnoloģiju straujā attīstība sakaru nozarē un nepieciešamība regulāri pilnveidot un paplašināt attiecīgajai pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo infrastruktūru. Apstākļos, kad šādu tehnoloģiju un to sniegto pakalpojumu attīstītājiem tiek liegta infrastruktūras attīstība, ir saskatāma būtiska šķēršļa rašanās infrastruktūras attīstītāja un sakaru pakalpojumu sniedzēja konkurētspējai tirgū. Šajā gadījumā tas ir būtiski arī tā iemesla dēļ, ka Latvijas tirgū nav daudz telekomunikāciju pakalpojumu sniedzēju un to starpā pastāv pietiekami sīva konkurence. Nepamatotu administratīvu šķēršļu likšana saimnieciskās darbības attīstībai tādā tirgus situācijā var netaisnīgi ietekmēt šo komersantu savstarpējo konkurenci" *(sk. Augstākās tiesas 2025.gada 4.februāra lēmuma lietā Nr. SKA-439/2025 8.2.punktu).* Tātad tiesas šajā spriedumā vērtētais pienākums ir aplūkojams ne tikai no pieteicējas īpašuma tiesību viedokļa, bet arī no tirgus dalībnieku godīgas konkurences nodrošināšanas nepieciešamības. Vēl jo vairāk minētais nozīmē, ka atbildētājam šie jautājumi bija jāapsver Lēmuma izdošanā, bet tas nav darīts un atbildētājs nav norādījis tādu tiesisko pamatu, kas attaisno atteikumu Paskaidrojuma raksta akceptēšanai un vienlaikus nosaka pienākumu pieteicējai veikt pazemes komunikāciju izbūvi.

Papildus jānorāda, ka šajā spriedumā paustie tiesas apsvērumi par īpašuma nastām un resursu patēriņu vienlīdz ir attiecināmi arī uz situāciju, kurā pieteicējai būtu atsevišķi jātiesājas ar katru no Objekta teritorijā iesaistīto privātīpašumu sastāvā ietilpstošo zemes gabalu īpašniekiem vai arī ar daļēju Objekta teritorijā jau esošo komunikāciju izbūves īpašnieku, ja šis komersants nevēlēsies ļaut piekļuvi šīm pazemes komunikāciju līnijām vai arī izvirzīs nesamērīgas prasības. Atbildētājam, nespējot nodrošināt citas un samērīgas alternatīvas, atteikuma Lēmums ar tajā norādīto pamatojumu nav atzīstams par tiesisku.

Tādējādi, izvērtējot lietā iesniegtos pierādījumus un procesa dalībnieku argumentus kopsakarā ar tiesību normām, tiesa atzīst pieteicējas iebildumus par pamatotiem un uzdod atbildētājam nodrošināt Paskaidrojumu raksta akceptu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246.-251.pantu, 254.pantu, 289.-291.pantu, tiesa

nosprieda

apmierinātSIA „Bite Latvija" pieteikumu un uzdot atbildētājam viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas izdot labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru tiktu akceptēts paskaidrojuma raksts objektam „Esošo „Rīgas radiotranslācija" infrastruktūru remonts un esoša SIA „Baltcom" elektronisko sakaru tīkla optimizācija Skolas ielā 28, 30, 32, 34 – Baznīcas ielā 41/43, Rīgā";

piespriest no Rīgas valstspilsētas pašvaldības Pilsētas attīstības departamenta par labu SIA „Bite Latvija" (reģ. Nr.40003742426) par pieteikumu samaksāto valsts nodevu 30 EUR apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese E.Apīne